

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 18/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om allmänna åklagare och la- gen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 12 juni 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om allmänna åklagare och lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (RP 90/2001 rd) till lagutskottet för beredning.

- regeringssekreterare Sami Sarvilinna, justitieministeriet
- statsåklagare Christer Lundström, riksåklagarämbetet
- advokaten Markku Fredman, Finlands Advokatförbund
- direktör Pekka Heikkilä, Bankföreningen i Finland.

Sakkunniga

Utskottet har hört

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om allmänna åklagare och lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden skall ändras.

Enligt förslaget skall åklagare ges samma rätt som polisen att få sekretessbelagda upplysningar av andra myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppgifter. Åklagarna skall kunna få upplysningar oberoende av företags-, bank- eller försäkringshemligheten. Rätten till information gäller däremot inte upplysningar som myndigheten har till exempel för statistikföring eller vetenskaplig forskning.

Myndigheterna föreslås kunna lämna ut sekretessbelagda uppgifter till utländska myndigheter på grundval av en begäran om rättshjälp från

dem, om inte möjligheten att lämna upplysningen utomlands eller använda upplysningen som bevis förbjudits eller begränsats i lag. Rätten att lämna ut uppgifter gäller däremot inte information som myndigheterna har till exempel för statistikföring eller vetenskaplig forskning.

Enligt förslaget kan riksåklagaren bevilja en namngiven person som uppfyller behörighetskraven för häradsåklagare sådana åklagarbefogenheter som han eller hon behöver för ett visst uppdrag, såsom arbete som internationell sambandsåklagare eller utförande av åtal i ett visst specificerat brottmål.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de antagits och blivit stadfästa.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

I samband med behandlingen av regeringens proposition RP 30/1998 rd med förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt till lagar som har samband med den har utskottet framhållit att åklagarnas rätt till information är bristfällig (LaUU 14/1998 rd). För åklagarna gäller det oftast att den myndighet som anmodas att lämna information har rätt men inte skyldighet att lämna de begärda uppgifterna. Utskottet har ansett att sådana bestämmelser inte är tillräckliga med hänsyn till åklagarens arbete. Det internationella samarbetet för att utreda brott och döma ut straff kräver å sin sida att finländska åklagare i sin tur kan lämna behövliga uppgifter till utlandet. Med anledning av detta framförde utskottet i sitt utlåtande till förvaltningsutskottet att riksdagen bör förutsätta att regeringen ser till att trygga åklagarnas rätt till information. Riksdagen har godkänt ett uttalande med detta innehåll, och regeringens proposition har beretts utifrån detta.

I propositionen föreslås vidare att riksåklagaren skall kunna bevilja en namngiven person som uppfyller behörighetskraven för häradsåklagare sådana åklagarbefogenheter som behövs för ett visst uppdrag. Utskottet har i sitt utlåtande (LaUU 19/2000 rd) om inrättande av en provisorisk Eurojust-enhet konstaterat att åklagarbefogenheter av detta slag behövs. Utskottet har ansett det nödvändigt att vår nationella lagstiftning snabbt ändras så att åklagarna kan verka med full effekt i Eurojust.

I linje med sina tidigare ställningstaganden anser utskottet att propositionen är behövlig och tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet vördsamt

att lagförslagen godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 7 september 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Jyri Häkämies /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Annika Lapintie /vänst

Kari Myllyniemi /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Veijo Puhjo /vänst
Susanna Rahkonen /sd
Mauri Salo /cent
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Timo Tuovinen.

RESERVATION

Motivering

Allmänna åklagarens självständiga rätt till information bör begränsas till brottmål som har gått till åtalsprövning och som ingår i den behöriga åklagarens befogenhet.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår jag

att 11 § i det första lagförslaget i utskottets betänkande godkänns med följande ändring:

11 §

Rätt att få upplysningar

Utan hinder av skyldigheten att iaktta sekretess enligt lagen om offentlighet i myndigheter-

nas verksamhet (621/1999) eller någon annan lag har allmänna åklagaren när ett ärende har gått till åtalsprövning rätt att för ett tjänsteuppdrag inom sin behörighet avgiftsfritt få behövliga uppgifter och handlingar av en myndighet eller av en sammanslutning som har tillsatts för att handha en offentlig uppgift, om inte lämnande av uppgiften eller handlingen till åklagaren eller användning av upplysningen som bevis förbjudits eller begränsats i lag.

Allmänna åklagaren har utan hinder av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet rätt att få uppgifter som behövs för ett tjänsteuppdrag enligt 1 mom.

(3 mom. som i LaUB)

Helsingfors den 7 september 2001

Sulo Aittoniemi /alk